

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกเรามีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเมืองการปกครองและการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในทุกด้าน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1) ดัชนีพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ สรุปลงการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น ทำให้สังคมมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ประเทศที่จะนำไปสู่การพัฒนาในยุคปรับเปลี่ยนนี้มีการน้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างจิตสำนึกให้ความรู้ที่ถูกต้อง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความรู้รักสามัคคี ความมีระเบียบวินัย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) รวมทั้งการนำประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 (จันัญญา เขางาม, 2562: 1)

ประเทศไทยมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาประเทศตามที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น โดยปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ซึ่งการขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้เกิดผลทางการปฏิบัตินั้น หน่วยงานทางการศึกษามีแนวทางในการปฏิบัติมากมาย แต่วิธีที่สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ทั้งระบบด้วยกันได้ คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มีจุดหมายหลักในการช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้มีขวัญกำลังใจสามารถพัฒนาการทำงานของตนเองได้ และมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไปในที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศการศึกษาที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 46) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูซึ่งเป็นผู้สอนหลักในระบบโรงเรียน การนิเทศการศึกษาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีจุดเน้นแตกต่างกันออกไปในแต่ละยุคสมัย อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงแต่ละยุคนั้นมีจุดมุ่งหมายตรงกันนั่นก็คือต้องการปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพมากขึ้น การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการช่วยเหลือครูในทุกด้านที่จะทำให้ครูผู้สอนเป็นผู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพงานวิจัยจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพได้ชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนที่ปรับปรุงการสอนอยู่เสมอจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (สุทนต์ ศรีไสย์, 2557: 10)

การนิเทศการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการนิเทศภายนอกโรงเรียนและการนิเทศภายใน เพื่อให้ครูมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการจัดองค์การนิเทศภายในโรงเรียน กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากนั้นเมื่อมีการนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ คือ พัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ (วรรณิ ภิรมย์คำ, 2558: 173)การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นเพราะเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน เนื่องจากขาดแคลนผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยตำแหน่ง จึงไม่สามารถ

สนองต่อความต้องการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง ตลอดจนสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ประกอบกับปัจจุบันบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอ เป็นผู้รู้ปัญหาแท้จริง สามารถติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกันทำให้งานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายมีความต่อเนื่องและเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2556) นอกจากนี้การนิเทศภายในโรงเรียน ยังจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน สามารถทำให้บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง(กรองทอง จิระเดชกุล, 2550)

แนวทางในการนิเทศภายในที่นำมาใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการนิเทศที่ทำให้ครูยอมรับ เกิดการพัฒนาการทำงาน พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยผู้ให้การนิเทศจะต้องมีคุณลักษณะของความเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ความเป็นกัลยาณมิตร (Critical Friend) และมีทักษะในการชี้แนะแบบสะท้อนคิด (Reflective Coaching) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 67) การนิเทศภายในแบบชี้แนะ (Coaching Supervision) เป็นนวัตกรรมการนิเทศแนวใหม่ที่นักวิชาการให้การยอมรับและนำมาเป็นเครื่องมือในการนิเทศ ช่วยให้ครูผู้สอนได้สะท้อนการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในฐานะที่ต้องดำเนินงานนิเทศภายในร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 112) ซึ่งเป็นการพัฒนาครูที่ไม่เร่งรัดแต่เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้คำถามในการกระตุ้นให้คิด ผู้นิเทศมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่ผู้ประเมิน การนิเทศแบบชี้แนะเป็นการนิเทศที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศสามารถจัดการปัญหาในการทำงานโดยมุ่งความสนใจไปที่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คาดหวัง และทำให้ผู้รับการนิเทศได้ค้นพบศักยภาพที่ดีในการทำงาน ดังนั้นการนิเทศภายในแบบชี้แนะ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษา ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศต้องดำเนินการนิเทศอยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น มีคุณลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนได้รับแนวทางในการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนการสอนและด้านสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการขยายการนิเทศที่หลากหลาย สอดคล้องกับ มยุรี เจริญศิริ (2558: 117) ที่กล่าวว่า การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งเครือข่ายการนิเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา การดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน การนำเทคนิคการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) มาใช้ในการนิเทศการศึกษา จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของครู โดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมายของงาน หรือการช่วยให้สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ที่มีอยู่และหรือได้รับการอบรมมา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำชี้แนะมีลักษณะ เป็นกระบวนการ ที่ตั้งอยู่บนหลักการของการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-Construction) โดยยึดหลักว่าไม่มีใครรู้มากกว่าใคร จึงต้องเรียนไปพร้อมกันเพื่อให้ค้นพบวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ครูแต่ละคนสามารถ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกัน เพื่อตัดสับสนใจเกี่ยวกับปัญหาการสอนและเป็นกระบวนการที่ท้าทาย ความสามารถของครูให้มีความคิดเชิงนามธรรมสูงขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติงานครูผู้สอนจะได้รับข้อมูล ย้อนกลับซึ่งเป็นผลมาจากการประเมิน ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียของการ ปฏิบัติงานรวมทั้งแนวคิดหลายแนวทางที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เห็น ได้ว่าวิธีการดังกล่าวจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังวิสัยทัศน์ “โรงเรียนบ้านคำก้อม จัดการศึกษาได้คุณภาพและมาตรฐานสากลบนความเป็นไทย นักเรียนเก่งภาษา ก้าวหน้าเทคโนโลยี มีคุณภาพ สภาพแวดล้อมน่าอยู่ ครูมืออาชีพ บริหารจัดการโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน น้อมนำศาสตร์พระราชာเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”(โรงเรียนบ้านคำก้อม, 2563: 12) บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านคำก้อม มีความตั้งใจในการทำงานและพร้อมจะพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ หากได้รับการแนะนำแนวทางการนิเทศที่เหมาะสมและที่ถูกต้องชัดเจนจะสามารถ ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานสำนักงานรับรองมาตรฐานและการ ประเมินคุณภาพ การศึกษา แต่เนื่องจากโรงเรียนยังไม่ได้รับการนิเทศภายในที่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่องในการ ประเมินผล ประกอบกับครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศที่ถูกต้อง ทำให้ ส่งผลต่อการวัดประเมินผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ได้มาตรฐานที่ตั้งไว้ และจากรายงานการประเมิน ตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ พบว่า ประเด็นน่าสนใจที่เป็นจุดควรพัฒนา 1) เพิ่มขีดความสามารถของครูผู้สอนให้สามารถ สอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เน้นทักษะการคิดคำนวณบนพื้นฐานของจริยธรรม และความรับผิดชอบ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการคิดด้านต่าง ๆ ตลอดจนมีการวัด และประเมินผลสอดคล้องกับระดับการคิดขั้นสูง 3) ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่ผู้เรียนทั้งในและ นอกห้องเรียน ตามโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และให้มีการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ การปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 4) ครูควรจัดการเรียนการสอน วัดและ ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน และฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีให้มากขึ้น และพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมห้องปฏิบัติการให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานเสมอ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อนักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง(โรงเรียนบ้านคำก้อม, 2562: 63) ดังนี้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารของโรงเรียนบ้านคำก้อม ได้เล็งเห็นว่าการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา ส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโรงเรียนคือ การนิเทศภายใน ซึ่งการนิเทศนั้นถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งหากโรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศตามรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้ จะนำไปสู่คุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวม และเพื่อให้การนิเทศภายในโรงเรียนได้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา รูปแบบการนิเทศภายในจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนของครู เพราะครูเป็นบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้รู้ปัญหาภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง ถ้าบุคลากรในโรงเรียนได้รับการฝึกให้มีการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้ก็จะสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้มากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศภายในที่สามารถนำไปใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนโดยช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ในการศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการสังเคราะห์เอกสาร

1.1.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการนิเทศ เพื่อนำมากำหนดกรอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

1.1.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาองค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีคุณสมบัติ จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิการศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

1.2.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้ คำชี้แนะ(Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ในการยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จากระยะที่ 1 เกี่ยวกับองค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู มาเป็นข้อมูลในการร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ในการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ในตอนที่ 2.1 ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

2.2.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีคุณสมบัติ จำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ทางบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารและนิเทศการศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริหารการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 4 เป็นศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิการศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 6 คน

2.2.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความสอดคล้องขององค์ประกอบ ของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ในการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านคำก้อม จำนวน 19 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน รวม 22 คน

3.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูปีการศึกษา 2563

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ในการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นหลังจากทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยผู้วิจัยได้ศึกษา จำนวน 3 ขั้นตอนย่อยดังนี้

ขั้นตอนที่ 4.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักของนักเรียนก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

4.1.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านคำก้อม

4.1.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 4.2 การศึกษาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

4.2.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านคำก้อม จำนวน 19 คน

4.2.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สมรรถนะของครูหลังทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 4.3 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

4.3.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ครูโรงเรียนบ้านคำก้อม จำนวน 19 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน

4.3.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนที่จะส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูที่รับการนิเทศ และบุคลากรภายในโรงเรียนให้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพและส่งผลต่อการเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายการศึกษา

2. การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) หมายถึง กระบวนการที่ผู้ชี้แนะส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการชี้แนะเกิดการเรียนรู้และการปรับปรุงพัฒนาตนเองและพัฒนาการปฏิบัติงานโดยการส่งเสริมให้ผู้รับการชี้แนะใช้ศักยภาพของตน ค้นหาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองทั้งในด้านส่วนตัวและวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการและทักษะการสื่อสารและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะ

3. การนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของครู หมายถึง วิธีการ กิจกรรมและขั้นตอนในการดำเนินงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการดำเนินงานนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ในโรงเรียนบ้านคำก้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

3.1 การวางแผนและออกแบบการนิเทศ หมายถึง การกำหนดทางเลือก ความสำคัญของปัญหา เพื่อใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อการวางแผนการนิเทศเป็นไปอย่างมีระบบ การจัดทำโครงการนิเทศ การกำหนดกิจกรรม การจัดทำแผน

ปฏิทินการนิเทศ ออกแบบวิธีการนิเทศและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ เพื่อนำผลการวิเคราะห์กำหนดแนวปฏิบัติต่อไป

3.2 การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ หมายถึง การจัดให้มีการเสริมความรู้ โดยการจัดอบรมสัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยอยู่พื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศ การอธิบายขั้นตอนและสาธิต การสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการนิเทศ การเตรียมสื่อและเครื่องมือให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนทราบก่อนการดำเนินการการนิเทศภายใน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3.3 การปฏิบัติการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะ หมายถึงการดำเนินงานการนิเทศภายในแบบชี้แนะ โดยการลงมือปฏิบัติตามแผนงานโครงการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศการกระตุ้นและการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน การสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ สังเกตความพร้อม การรับรู้ และให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการที่เป็นอยู่ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.4 การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบหรือประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายในแบบชี้แนะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่โดยการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายสอดคล้อง เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการนิเทศภายในและนำผลมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จัดทำรายงานสรุปผลการนิเทศภายในให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 การสะท้อนผลหลังการนิเทศ หมายถึง การร่วมกันทบทวนและสรุปประเด็นจาก ผลการนิเทศเพื่อสรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชา นำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขและเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ผู้รับการนิเทศ รวมถึงสะท้อนผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศได้รับทราบความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

4. รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง องค์กรประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อส่งเสริมให้กระบวนการดำเนินงานนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมี 5 องค์กรประกอบ ดังนี้

องค์กรประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ หมายถึง หลักการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) หลักการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 2)

หลักการบูรณาการจัดการเรียนรู้ 3) หลักการมีส่วนร่วม 4) หลักการมีมนุษยสัมพันธ์ 5) หลักการสร้างขวัญกำลังใจ 6) หลักการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง วัตถุประสงค์การนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ที่ต้องการให้บรรลุผลจากการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ประกอบด้วย 1) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู 3) เพื่อยกระดับความพึงพอใจการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ หมายถึง การนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ที่มีภาระงานหรือกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ประกอบด้วย 1) การเยี่ยมชั้นเรียน 2) การสังเกตการสอน 3) การให้คำปรึกษาแนะนำ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการนิเทศ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนและออกแบบการนิเทศ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความเข้าใจและการเตรียมการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศด้วยกระบวนการชี้แนะ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ ขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนผลหลังการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 5 แนวทางประเมินรูปแบบ หมายถึง การประเมินการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เกี่ยวกับประเด็นการประเมินและวิธีประเมิน ประกอบด้วย 1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ประเมินสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู 3) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)

5. ความสอดคล้อง หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. พฤติกรรมการนิเทศ หมายถึง พฤติกรรมการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการนิเทศ การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีวิสัยทัศน์ การมีความรู้ทางวิชาการ การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันพัฒนากระบวนการนิเทศภายในรวมถึงผู้นิเทศให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำก้อม เปรียบเทียบก่อนและหลังจากทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

8. สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง คุณลักษณะของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านคำก้อม สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโดดเด่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้

8.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

8.2 การพัฒนาผู้เรียนหมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ

8.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน

8.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนหมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจแยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

8.5 ภาวะผู้นำครู หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

8.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

9. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู

10. ครู ข้าราชการครู พนักงานราชการ อัตราจ้าง ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563

11. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ประกอบด้วย ประธานกรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษาในฐานะเลขานุการ ปีการศึกษา 2563

12. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนบ้านคำก้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการและการนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาสามารถนำไปต่อยอดการวิจัยในมิติอื่นทั้งในด้านระเบียบวิธีวิจัยหรือสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทางวิชาการเกี่ยวกับกรนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) มากยิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูล/สารสนเทศ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำไปพัฒนาระบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อการวางแผน การดำเนินการ การกำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป